

Šárka Gandalovičová

Česká mříž v období renesance a baroka

Diplomová práce FF UK

Posudek

Diplomová práce Šárky Gandalovičové je pokusem o souhrnné zpracování produkce mříží v Čechách v období renesance a baroka. V naší literatuře bylo tématu věnováno jenom několik málo prací, jednak pojednávajících jednotlivá díla a menší skupiny děl, jednak podávajících pouze velmi stručné a souhrnné charakteristiky materiálu. Proto bylo logické, že diplomantka podnikla velmi rozsáhlou a základní dokumentaci materiálu, jak v několika sbírkových institucích, tak přímo v terénu, kde zachycovala díla zachovaná dodnes in situ. Prezentaci výsledků tohoto průzkumu předchází několik úvodních kapitol, věnovaných charakteristice dosavadní literatury včetně základních děl francouzských, německých a anglických, stručnému vývoji výroby mříží v Evropě až do sklonku 18. století, a problematice materiálu, technologie, proměnám řemeslných postupů i definici základních pojmů. Tyto kapitoly jsou poměrně dobře zpracovány. Opomenutím je ovšem neuvedení jména stavebníka zahradního paláce v Museumstrasse ve Vídni, kterým byl Johann Leopold Donat hrabě Trautson (str. 26). Diplomantka právem upozorňuje na velký význam předlohových publikací pro vývoj a slohové i motivické proměny produkce. Pro další vývoj bádání bude zásadně nutné komparovat zachované památky právě s těmito předlohovými sborníky publikacemi.

Následující kapitoly podávají v sice stručných, avšak dobře vyvážených přehledech dějiny výroby mříží v Čechách ve středověku a přehled téhož v období renesance a baroka. Základní slohové rysy renesanční i barokní produkce jsou v tomto přehledu definovány velmi přesně a stejně tak motivické inovace a proměny. Přesným postřehem je i konstatování, že raně barokní a především vrcholně barokní produkce mříží je charakterizována stále sílící tendencí k prostorovému rozvinutí a vyznění, jak samotnou konstrukcí a skladbou, která i v detailu nabývá plastických kvalit, tak opticky, perspektivně iluzivními kompozičními vzorci. V rámci této kapitoly nemohu souhlasit s některými závěry. Je pravda, že volutové a pletencové motivy, příznačné pro renesanční tvorbu, přežívaly hluboko do 17. století, zároveň však dochází k proměně pojetí tohoto tématu, když motiv přestává být chápán jako primárně geometricky rozvržená výplň polí, ale je akcentována jeho dynamika, na sklonku 17.,

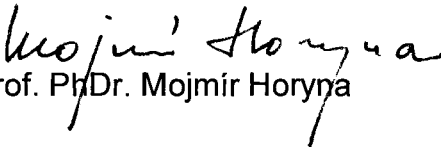
století dokonce strukturálně analogická tvarosloví akantové ornamentiky. To charakterizuje kupř. mříže pletencového typu v kostele sv. Voršily, které proto nepovažuji nutně za starší než ostatní mříže v tomto kostele, a zdaleka ne za příklad přežívání renesance. (str. 44) Otázka Kaňkova autorství mříží v portiku před vstupem do kostela sv. Klimenta a Vlašské kaple a rovněž ve východní části Klementina zůstává problematická, protože vůbec není jistý podíl Kaňky jako architekta na dostavbě východní části Klementina. Wirthovy a Pocheho hypotézy se doposud nepodařilo přesvědčivě potvrdit ani stylovým rozbořem, ani archivním nálezem. (str. 44) Stejně problematické je autorské určení mříží kostela ve Zlonicích pro Kiliána Ignáce Dientzenhofera. Projektantem kostela ve Zlonicích byl prokazatelně František Maxmilián Kaňka, Kilián Ignác Dientzenhofer se v místě objevuje až o dvě desetiletí později, když projektoval budovu děkanství. (str. 45) Na mříži parapetu ze zahradního schodiště zámku ve Smečně není uplatněn rokaj, spíše jde o značně volně stylizované hřebínkové motivy. (str. 46)

V poslední části práce ze zpracován přehled řady konkrétních děl, jak ze sbírek významných muzeí, tak zachovaných in situ. Nemohu se zbavit dojmu, že při jejím zpracování se projevil nedostatek času. Výsledkem je, že tento přehled (o katalogu ve vlastním slova smyslu zde nelze mluvit) je co do zpracování velice disproportionální. Některá díla jsou stručně ale přesně analyzována, jiná pouze uvedena. To ovšem značně snižuje úroveň předložené práce. Je překvapivé, že u děl uložených ve sbírkách Národního muzea nejsou uváděny původ a lokalita vzniku ani doba a způsob získání mříže do muzea a pochybuji, že by tyto údaje scházely na identifikačních kartách.

Ve výběru památek zachovaných v muzejních sbírkách i in situ je zachycena většina významných prací. Právě proto různá míra zpracování podstatně oslabuje výpovědní hodnotu práce. Třeba ovšem konstatovat, že z hlediska základní dokumentace byl proveden velký objem práce. Výsledek lze charakterizovat jako dobře připravený půdorys pro budoucí zhodnocení. Proto s uvedenými výhradami práci

doporučuji k obhajobě.

Praha, 20. ledna 2006

Prof. PhDr. Mojmir Horyna